

Distriktsplan Trollheimen sijte

2026-2027

Innholdsfortegnelse

1.	Kontakt	4
1.1	Styret	4
1.2	Sijteandels-innehavere	4
2.	Trollheimen sijte	5-7
2.1	Trollheimenloven	5
2.2	Distriktsplan	5
2.3	Beiteområder	5-6
2.4	Sijteandeler og reinantall	6
2.5	Administrative grenser	6-7
3.	Trollheimen sijtes forventninger til offentlige myndigheter	8
3.1	Arbeidsintensive perioder	8
4.	Reindriftsåret	9-10
4.1	Beitero	10
5.	Reindriftens arealbrukskart	10-14
5.1	Landbruksdirektoratets datasett	10
5.2	Vårbeitene	10-12
5.2.1	Kalvings-land	10-11
5.2.2	Forsommer	11-12
5.2.3	Oksebeiteland	12
5.3	Sommerbeitene	12-13
5.4	Høstbeitene	13
5.4.1	Tidlig høstland	13
5.4.2	Parrings-land	13
5.5	Høstvinterbeite	13-14
5.5.1	Trollheimsrein	14
5.6	Vinterbeite	14
5.6.1	Inndeling vintergrupper	14
6.	Flytt- og trekkleier	15

6.1	Flytteleier	15
6.2	Trekkleier	15
7.	Gjerder og anlegg	16-17
7.1	Gjerdeanlegg Skrikhøa	16-17
7.2	Gjerdeanlegg Tælmyran	17
7.3	Gjerdeanlegg Nerskogen	17
7.4	Sperregjerde	17
8.	Gjeterhytter	18
9.	Fremkomst- og transportmidler	18
10.	Droner	18
11.	Rovvilt	19
12.	Inngrep og forstyrrelser	20
13.	Klimaendringenes påvirkning av beite og driftsforhold	20

1. Kontakt Trollheimen sijte

E-mail:

trollheimen-sijte@hotmail.com

Trollheimen sijte

v/ Aanna Krihke Renander

Nerskogsveien 1958

7393 Rennebu

Tlf. 47 83 81 51

Org.nr:987 347 775

1.1 Styret

Styret som administrerer sijte, består av:

Leder: Aanna Krihke Renander (valgt for perioden 2026-28)

Elias Kant

Maja Britt Renander

Martin Kant

Ole Bendik Kant

1.2 Sijteandels-innehavere

Aanna Krihke Renander

Elias Kant

Maja Britt Renander og Mattias Bransfjell

Martin Kant

Ole Bendik Kant

2 Trollheimen sijte

Reindriften i Trollheimen er sikret gjennom særloven for Trollheimen, og reguleres gjennom leieavtalen av 1985, ekspropriasjonsvedtaket i 1987 og konsesjonsbehandlingen i 2002.

2.1 Trollheimenloven

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1984-12-21-101>

§ 1. Lovens formål

Formålet med denne lov er å sikre fortsatt samisk reindrift i kommunene Meldal, Midtre Gauldal, Oppdal, Rennebu, Rindal, Sunndal og Surnadal.

§ 4. Forholdet til reindriftsloven

Reindriftslovens regler om reindrift i samiske regionale reinbeiteområder og samiske reinbeitedistrikter gjelder tilsvarende for reindriften i området som omfattes av denne lov, så langt de passer. Bestemmelsene i reindriftsloven §§ 25, 26 og 63 gjelder likevel ikke.

2.2 Distriktsplan

Det følger av § 62 i [lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift](#) (reindriftsloven) at «Distriktsstyret skal utarbeide forslag til en distriktsplan som skal inneholde de opplysninger om virksomheten i distriktet som er nødvendige for den offentlige planlegging. Distriktsplanen skal vedtas av årsmøtet, jf. [reindriftsloven](#) § 50 første ledd nr. 3».

Planen skal gi offentlige myndigheter og andre aktører kunnskap om reindriften, slik at de får et godt grunnlag for å ivareta reindriften sine interesser og utviklingsmuligheter. Distriktsplanen må brukes i dialog med reindriften. Det er viktig at planmyndigheter, utbyggere og andre tar kontakt for å få den til enhver tid oppdaterte informasjonen og hvordan reindriften bruker arealene.

2.3 Beiteområder

Reindriften i Trollheimen sijte drives innenfor disse områdene:

- Trollheimen
- Igelfjell- /Grefstadfjellområdet

Med Trollheimen menes her fjellområdene innen følgende geografiske avgrensning: Mot nord Surnadalsfjorden fra Skei til Rindalsskogen og Storås, mot øst Orkladalfjorden til Berkåk, og videre dalfjorden til Oppdal, mot sør Sunndalen og mot vest riksvei 16 til Ålvund og derfra riksvei 670 tilbake til Skei. Området ligger i sin helhet innen Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal fylker i deler av kommunene Meldal, Oppdal, Rennebu, Rindal, Sunndal og Surnadal. Landskapsmessig er området svært variert med store høydeforskjeller og

lange dalganger. Mot øst er topografien forholdsvis avrunda, mot vest sterkt oppreket. Trollheimen har store geologiske variasjoner, og fjellgrunnen domineres av grunnfjell, sparagmitt og kambrosilur. Videre opptrer Trollheimen som grense mellom innlandsklima og kystklima. (Driftsplan)

Med Igelfjell-/ Grefstadjellområdet menes her fjellområdene innen følgende geografiske avgrensning: Mot nord veien fra Bergsrønning i Meldal til det punktet der denne krysser grensa mellom kommunene Meldal og Melhus og derfra langs Melhus kommunes grense til Gauldalen ca 3 km nord for støren, mot sør-øst hoveddalføret gjennom Støren til Berkåk og mot sør-vest Orkladalføret fra Berkåk tilbake til Bergsrønning. Området ligger i sin helhet innen Sør-Trøndelag fylke i deler av kommunene Meldal, Midtre Gauldal og Rennebu. (Driftsplan)

2.4 Sijteandeler og reintall

Trollheimen sijte består av fem sijteandeler med et øvre reintall på 1600 dyr

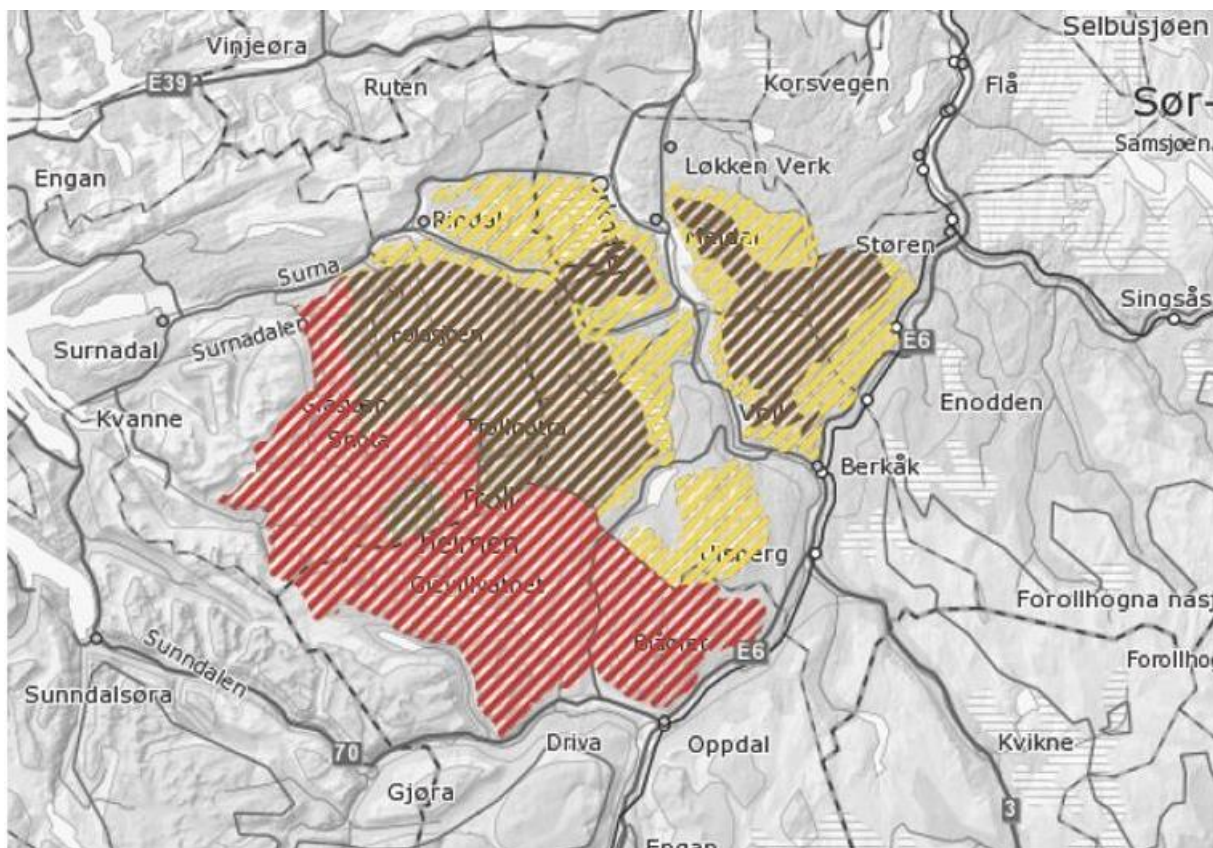
2.5 Administrative grenser

Administrative grenser er inndelt i:

Primærområde

Sekundærområde

Ekspropriasjonsområde

Trollheimen sijte med: primær-, sekundær-, og ekspropriasjonsområde

kilden.no

Primærområdene	leieavtaler
Eksproprierte områder	staten har ekspropriert retten til reinbeite
Sekundærområdene	skal det så langt det er mulig ikke foregå beiting med rein

Disse områdene er igjen inndelt i årstidsbeiter.

Avgrensningen for beiteområdet er i enkelte områder utfordrende. Da grensene for reindrifftsutøvelsen, ikke tilsvarer en naturlig avgrensning ift. reinens naturlige bevegelse i landskapet i gjennom året.

3. Trollheimen sijtes forventninger til offentlige myndigheter

Trollheimen sijte strekker seg over flere kommuner og to fylkesgrenser. Et tiltak som blir gjort i en kommune kan påvirke beiteområdene i nabokommunene. For å sikre helhetlige vurderinger, oppfordres kommunene til å samarbeide om arealplanlegging. Planmyndighetene bør bruke de mulighetene som ligger i lovverket til å ivareta reindriftens særverdiområder.

Tradisjonell og erfaringsbasert kunnskap brukes aktivt.

- Det gjøres en helhetlig vurdering av konsekvensene av planer og tiltak innenfor reinbeiteområdet, herunder samlet virkning av eksisterende og planlagte tiltak.
- Det stilles krav om at utreder har kompetanse om reindrift, og det oppfordres til å ta reindriften med i utforming av mandatet i konsekvensutredninger.
- Vurderinger av konsekvenser må gjøres i et langsiktig perspektiv.
- Det tas kontakt med sijten så tidlig som mulig i saker der vi er berørt.
- Det tas hensyn til de periodene som er arbeidsintensive for reindriften, jf. punkt 2.5 i dette dokumentet, når det legges planer for medvirkning og konsultasjoner. I arbeidsintensive perioder må arbeidet med reinen være førsteprioritet. Ofte kan det være behov for å få utsatt høringsfrist i plan- og arealsaker. (Statsforvalteren)

3.1 Arbeidsintensive perioder

Reindrifta har perioder hvor det er ekstra arbeidskrevende. Disse periodene med veiledende tidsperioder:

Vårflytting	slutten av mars - april
Bukkeflokken	april-mai
Kalving	mai
Kalvemerking	20.juni – 20.juli
Bukkeslakt	siste uken av august- første uken av sept.
Slakt, skilling og telling av reinflokken	oktober-desember
Flytting til vinterbeite	desember- januar

Samling

Gjeting

4 Reindriftsåret

Reinen beiter i utmarka hele året. De trekker, og/ eller blir drevet mellom årstidsbeiter med ulike naturkvaliteter, da de har ulik atferd og behov i gjennom året. Driftsmønster og beitebruk er dynamisk og kan variere fra år til år.

I reindriftsåret er det åtte årstider. Noen ganger går årstidene raskt over i hverandre, andre ganger ikke. De starter ikke på bestemte datoer, men når tida er inne for en ny periode.

Reinens atferd og arealbruk blir i tillegg til årstidene, påvirket av blant annet beiteforhold, topografi, tekniske inngrep, menneskelig aktivitet, vær- og snøforhold, klimaendringer og rovvilt.

For å sikre best mulig dyrevelferd og utnyttelse av beiteområdene, samt kunne møte variasjoner i naturgitte forhold mellom år, trenger reindriften tilgang på alle årstidsbeitene og sammenhengende beiteområder.

Reindriftenes åtte årstider:

Vår	Gijre
Forsommer	Gijre-giesie
Sommer	Giesie
Sensommer	Tjaktje-giesie
Høst	Tjaktje
Høstvinter	Tjaktje-daelvie
Vinter	Daelvie
Vårvinter	Gijre-daelvie

«Det ene året er ikke det andre årets bror»

er et kjent samisk ordtak. Det betyr at hvert år er unikt, og at vær, føre, beite eller hendelser aldri blir helt like fra ett år til et annet.

4.1 Beite-ro

Rein har som nevnt ulike behov og atferd. At disse blir ivaretatt er viktig for dyrevelferden. Avgjørende å huske, er også reins behov for beite-ro gjennom hele året. Dette er ett begrep som innebærer flere viktige aspekter. Ikke bare ro til å beite ved ordets rette forstand, men det innebærer flere vesentlige momenter:

Ro til å beite	-sikre næringsinntak
Drøvtygging	-viktig for fordøyelse og opptaket av næringsstoffer
Hvile	-restitusjon og drøvtygging. Rein har i gjennom døgnet mange hvilestunder hvor de tygger drøv, hviler og/ eller sover Hvile betyr også pauser hvor rein står rolig, uten at de legger seg ned. De tygger drøv og/ eller slapper av.

5. Reindriftens arealbrukskart

5.1 Landbruksdirektoratets datasett: fem årstider

Kartene er utarbeidet som oversiktskart, og informasjonen må brukes med forbehold om at denne er veiledende.

LD's datasett er inndelt i fem ulike årstider, og derunder to underkategorier. Innledningsvis ble det fortalt i kap. 4.1 om reindriftsårets åtte årstider. Vi ser ikke på landbruksdirektoratets inndeling som den beste løsningen i alle deler av året. Dette vil bli videre forklart under de delene av året det gjelder.

5.2 Vårbeitene (kalvingsland og oksebeiteland)

Viktig å merke seg: Når det gjelder vårbeite og overgangen til sommerbeite, mener vi at det hadde vært viktig med en egen kategori for forsommer-tiden. Denne tiden vil derfor bli utdypet og forklart i dette kapitlet.

5.2.1 Kalvings-land

«Kalvings-land er de deler av vårområdet som beites tidligst og hvor hoveddelen av simleflokken oppholder seg før kalving, under kalving og i parringsperioden.

Parringsperioden er tiden etter kalving og frem til simler med kalv samler seg i større flokker, såkalte fostringsflokker». (Landbruksdirektoratet)

Inn i kalvings-landet:

-Tidspunkt for flytting inn i kalvings-landet varierer fra år til år. Flyttetidspunkt påvirkes av flere faktorer. Som oftest skjer det i løpet av april, men enkelte år allerede i slutten av mars.

Simlene er høydrektige. De har behov for ro.

Inn mot, og i kalvingstiden, ønsker simlene å spre seg utover store områder: Gaddfjellet- og Rinnhattenområdet, Folldal-/Snotaområdet, Raufjellet, Jøldalen og i nevnte områder og sørover mot Gjevilvatnet, Falkfangerhøa og Grøndalen.

Det varierer fra år til år hvor hovedtyngden av kalvingen foregår. Også utenfor disse områdene forekommer det kalving.

Kalving:

Reinen er svært sårbar. Kalvingen tar til på slutten av april.

Vinteren har vært lang, og har som regel ennå ikke gitt slipp på områdene. Simlene søker etter det beste beite og tidligst bare områdene. Snøforholdene har stor betydning for hvordan de bruker områdene. Både høyereliggende barflekke og lavereliggende beite hvor det tiner tidlig er veldig viktig.

Simler med nyfødt kalv er sårbar for forstyrrelser i denne perioden. Det er viktig at de nyfødte kalvene blir preget (knyttet til moren), og at pregingen ikke forstyrres. Hvis simlene skremmes bort fra kalven uten at det har skjedd preging, er den lille svært utsatt.

Forstyrrelser i kalvingsperioden kan ha negativ påvirkning på både kalv og simle. (Rovdyrtap, vekt og simlens melkeproduksjon mm.)

Etter hvert som simlene har kalvet, samler de seg i større fostringsflokker.

Etter at fostringsflokkene har samlet seg, vil stordelen av flokken være i de samme områdene, hvor de søker den første grønningen av beitet etter hvert som denne skrider fram. Her vil de være i inn i forsommeren. Da vil hoveddelen av simlene samle seg i områdene lengst sør og sørøst i kalvingslandet.

5.2.2 Forsommer

Forsommeren er også en sårbar og verdifull tid. Ofte faller denne tiden fra slutten av mai/ begynnelsen av juni og utover måneden.

Kalvene er ennå små, og simlene meget vår for uro og forstyrrelse. På våren og under kalvingen kan det ennå være mye snø i Trollheimen. Når man når slutten av mai og man blikker over på juni måned begynner det som regel etter hvert å tine for alvor. Det spirer og spretter fram grønt i de områdene hvor snøen tiner. Mange av simlene vil da holde seg innenfor disse områdene: Jøldalen, Gråfjellet og Heldalen/ Åsfjellet, Skrika-området, Falkfangerhøa, Grønhøa, Svahøa og områdene mot Skarvatnet.

Viktig i denne perioden er plantevekst og at insektene ennå ikke har kommet og blitt en stor plage. Dette gir denne tiden en helt spesiell fred og verdi. Da er det avgjørende at de ikke blir uroet unødvendig. Det har en betydning for bl.a. simlens melkeproduksjon og kalvens vekst.

I og med at Landbruks-direktoratets datasett ikke har en egen periode for forsommeren, inngår denne delen av reindriftsåret i kalvingsområdet.

En del av simlene ønsker også å trekke østover utover denne perioden. Dette ønsker vi å unngå. Forstyrelse i denne perioden vil dermed også kunne påvirke både rein og arbeidsoppgaver som gjeting inn imot kalvemerkingen.

5.2.3 Oksebeiteland

Oksebeiteland er den delen av vårbeitene hvor okserein, fjorårskalver og simler som ikke skal kalve oppholder seg i kalvingstiden. Karakteristisk for slike områder er at det kommer grønne beitevekster tidlig på våren, ofte i lavereliggende områder. Dyrket mark som blir tidlig grønn, virker som en magnet for rein på leting etter grønne, proteinrike vekster. Dette er en årsak til at det kan oppstå konflikter med rein på innmark under våren.
(Landbruksdirektoratet)

Bukkeflokken:

Det blir gjort en stor innsats i forkant av, og i, denne perioden for å ha kontroll på bukkeflokken. Bukkene blir etterhvert innestengt i den perioden på våren hvor de vil oppsøke dyrket mark. Dette er et konfliktforebyggende tiltak som krever mye arbeidsinnsats, men det kan ikke forventes at det lykkes i å få hele bukkeflokken innestengt.

5.3 Sommerbeitene

«Sommerbeite beskriver områder som reinen bruker på sommeren, og det skilles mellom høysommerland og lavereliggende sommerland. Høyereliggende områder og luftingsområder er områder hvor reinen oppholder seg i varme perioder om sommeren for å dekke sitt behov for beite, ro, avkjøling og minske insektsplagen. Reinen finner som regel slike områder høyere til fjells, og derfor kalles dette ofte høysommerland. I vær- og vindeksponerte kystområder kan områder med høysommerland-funksjon også være i lavereliggende terreng. Lavereliggende sommerland er områder i tilknytning til høysommerland. I sommerperioden er reinen var for temperatursvingninger og insektsplage, på grunn av at den røyter de gamle hårene og skal danne nytt hårlag. Reinen har derfor behov for å kunne bevege seg mellom høyereliggende og lavereliggende områder, for å finne ro til å beite» (Landbruksdirektoratet)

Landbruksdirektoratets beskrivelse av underkategorier for sommerbeite ser vi på som korrekt. I Trollheimen ligger disse områdene så tett i tilknytning til hverandre, at ikke skiller på disse områdene i arealbrukskartet. Rein har behov for både høyereliggende og lavereliggende beite gjennom denne tiden. Dette gjelder både i gjennom døgnet og hele perioden. Dette påvirkes bl.a. av temperatur, plantevekst og insektsplage. De trekker fort i mellom høyere og lavere områder alt etter som forholdene tilsier det og/ eller ligger til rette for det.

Viktige områder er høyfjellet i Trollheimen med gjennomgående og omkringliggende daler.

En del av rein har også på denne tiden trukket til Blåøret-området, Okla/ Hornet og områdene nord og sør for Storlidalen.

5.4 Høstbeite

«Det skilles mellom to typer høstbeite: Tidlig høstland og parringsland. Tidlig høstland er områder hvor reinen beiter tidlig på høsten, og hvor reinen på naturlig måte spres på leting etter sopp. Denne tida kalles ofte spredningstid. Parringsland er de deler av høstområdet som brukes i brunstperioden». (Landbruksdirektoratet)

5.4.1 Tidlig høstland

Utover sommeren og når vi kommer over i sensommeren vil rein spre seg over store områder. Kalvene har blitt større og sterkere fysisk, og henger på i søken etter sopp og det beste sensommerbeitet. Denne perioden kalles spredningstiden. Du kan se rein over store deler av våre beiteområder, fra lavereliggende skogsområder til høyfjell. Insektplagene er fortsatt gjeldende. Dette er den perioden av året hvor det er mest utfordrende å følge reinflokken.

Tid: slutten av juli, august og begynnelsen av september.

! Merk: Forsommer, sommer og tidlig høstland er en viktig oppbyggingsfase inn imot parringstiden og høst-/ vintersesongen.

5.4.2 Parringsland:

Brunst og parringstid er meget viktig. At rein har ro til å pare seg, er avgjørende for kommende bedekning, neste års kalving og dermed også produksjon. Avgjørende at de ikke blir forstyrret, verken simle eller bukk.

Tid: Parringstiden starter som regel i løpet av første halvdel av september. En fast dato er vanskelig å fastsette. Enkelte år starter det tidligere, men i perioden 10.-30.09 kan man regne med at det er brunst.

Like før, under og ved slutten av denne perioden må man unngå at større tiltak, arrangement eller f.eks. at helikopterflyging tillates innenfor disse områdene.

5.5 Høstvinterbeite

«Beskriver beiteområder for rein i sesongen mellom høst og vinter, og det skilles mellom tidlig høstvinterbeite og spredt brukte høstvinterbeiter. Tidlig høstvinterbeite er de deler av høstvinterområdene som beites tidligst og som ofte pakkes til med snø og blir utilgjengelige for reinen utover vinteren. Beitene kan være utsatt for nedising i perioder

hvor været veksler fra mildt til kaldt. Spredt brukte høstvinterbeiter er områder i tilknytning til tidlig høstvinterbeite, og som reinen benytter mer spredt».
(Landbruksdirektoratet)

Høstvinter er en overgangsperiode vanligvis i tidsrommet oktober, november og desember, hvor snøen gjerne legger seg og temperaturen faller.

I tidsrommet oktober-desember foregår som regel gjeting, slakting, skilling og telling av rein. Dette arbeidet kan også foregå utover januar måned alt etter hvordan forholdene har vært.

5.5.1 Trollheimsrein

Trollheimsrein er et reinsdyrslakteri som ble etablert i 1999, eies og drives av siidaandel Gustav Kant. Lokalisert til Resdalsveien i Orkland kommune. Reinen slaktes og nedskjæres i samme lokaler, noe av slaktingen foregår ute under tak med direktelinje inn til kjølerom. Nedskjæring skjer i rommet like utenfor kjølerom. Lokalprodusert og bærekraftig med tanke på avstand fra levende rein til salgbart produkt. Området slakteriet ligger i er i Trollheimens eget beiteområde, reinen befinner seg derfor nært. Transport av dyr som blir tatt ut til slakt fra gjerdeanlegg på Nerskogen og i Tælmyra foregår med egen transport med en kjørelengde på ca 30 km. Slakteriet følger driftsåret og har derfor sin hovedvirksomhet mellom oktober til januar.

5.6 Vinterbeite

«Tidlig vinterland er områder hvor reinen oppholder seg tidlig i vintersesongen. Senvinterland er de deler av vinterområdene som normalt er mest sikre mot store snømengder og nedising på midt- og senvinteren». (Landbruksdirektoratet)

I reindriftens arealbrukskart skiller vi ikke på tidlig- og senvinterland. Vinterbeiter er minimumsfaktoren i distriktet.

På vinteren blir det naturlig nok mindre tilgjengelig beite etter hvert som snøen legger seg. Vi ser med bekymring på klimaendringene sin påvirkning på snø- og beiteforhold. Dette kan føre til at det i perioder og i områder blir låste beiter. Dette kan typisk oppstå etter mildværsperioder, etterfulgt av kulde. I denne forbindelse er det viktig at reindrifta har nok tilgjengelig areal for å kunne møte variasjoner i naturgitte forhold mellom år, og ulike beiteforhold.

5.6.1 Inndeling vintergrupper

I vinterperioden er vi delt i to grupper:

Tre sijteandeler bruker områdene sør- og sørvest innenfor Trollheimen

To sijteandeler flytter til Igelfjell/ Grefstadjellområdet.

6. Flytt- og trekkleier

6.1 Flyttelei/ drivingslei

-En drivingslei er et avgrenset område/ trasé i terrenget hvor man aktivt flytter/ driver rein mellom ulike områder. Disse er av stor betydning for reindriften. De knytter de forskjellige årstidsbeitene sammen, og er også avgjørende for tilgjengeligheten til de forskjellige gjerdeanleggene. Oversiktskartet gir en grov oversikt over de forskjellige drivingsleiene for Trollheimen sijte.

I arbeidet med rein er det avgjørende at man kan flytte flokken. Flytting av rein skjer på bakgrunn av ulike momenter, som f.eks.:

- Flytting av rein mellom de ulike årstidsbeitene, som f.eks. vinter- til vårbeite.
- Flytting av rein innenfor årstidsbeite (beiteforvaltning)
- Flytting av rein i forbindelse med lovpålagte oppgaver så som merking, slakt og telling.

Flytting av rein er en forutsetning for å kunne utføre det som kreves gjennom et reindriftsår, både i forhold til reins behov og myndigheters krav.

For å kunne forflytte reinflokken, er det flere hensyn man må ta. Bl.a.:

- Reins behov og atferd
- Terrenget
- Snø- og isforhold, både på mark, sjøer og bekker/ elver
- Fremkommelighet/ fysiske hindringer for folk og dyr
- HMS og dyrevelferd

Bredden på en flytte-lei vil variere, blant annet etter terreng, reinflokkens størrelse m.m. I tillegg vil klimatiske forhold spille inn på både hvilken flytte-lei som kan benyttes og utstrekningen av bruken.

-Hvile- og beiteområder er en viktig del av flytte-leien, og må ivaretas for å opprettholde flytt-leiens funksjon.

6.2 Trekkleier er naturlige ferdselsårer der reinen uhindret trekker, uten menneskelig driving, mellom beiteområder. Dette er styrt av behov, naturlig atferd og terreng. Reinens vandring er svært sårbar for ytre påvirkning, og det er viktig at de ikke blir blokkert. Utbyggingstiltak plassert på og ved trekk-leier kan skape barriereeffekt og fragmentere reinbeite slik at ubebygde og uforstyrrede områder ikke kan benyttes. I verste fall kan barrierer lede rein til områder som ikke er en del av beiteområdene.

Flytteleier og trekkleier er markert i reindriftskartet.

7. Gjerder og anlegg

Det er behov for ulike typer anlegg for å få utført de arbeidsprosessene som kreves gjennom året. Disse anleggene ligger på forskjellige steder og har ulik funksjon. Trollheimen sijte har tre gjerdeanlegg. Disse ligger i Skrikhøa, Telmyran og Nerskogen.

-Skrikhøa - merkegjerde: blir brukt til å samle reinflokken til merking av kalv i juli.

-Telmyran - tidligslakteanlegg: for uttak av slaktedyr tidlig i slaktesesongen på høst/tidlig vinter (oktober/november)

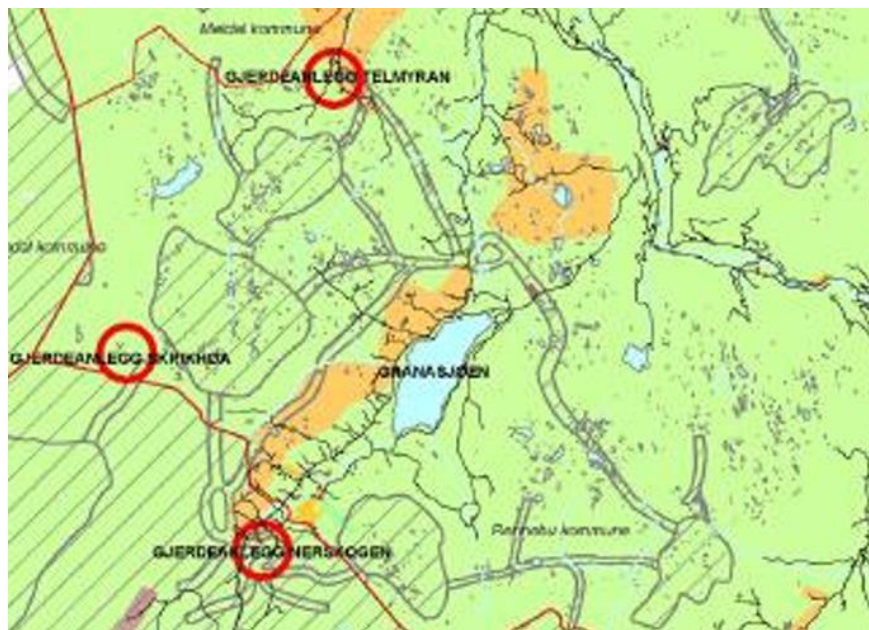
-Nerskogen -hovedgjerdeanlegg: Dette gjerdeanlegget har flere funksjoner.

Skilling av slaktedyr og livdyr

Transportmuligheter til slakteri og vinterbeiter

Slakting på plass

Kalvemerking

7.1 Gjerdeanlegg Skrikhøa

I Reindriftslovens §33 står det at all rein i det samiske reinbeiteområdet skal merkes med eierens merke.

Trollheimen Sijte har ett anlegg for merking på Skrikhøa, bygd på 1980-tallet. Dette anlegget ligger på høyfjellet ca. 1050 moh, drøyt 7 km, nordvest for Nerskogsveien. Det er ikke bilvei inn til anlegget som består merkegjerde og tilhørende beitehage. Anlegget er på ca 245 dekar. Det blir benyttet fortrinnsvis første halvdel av juli.

Kalvemerking Skrikhøa

7.2 Gjerdeanlegg Telmyran

Gjerdeanlegget på Telmyran er ett enklere anlegg 9 km nord for Granasjøen. Det er bilvei helt fram til anlegget som ligger delvis på en steintipp fra Granasjøutbyggingen, ca 620 moh. Terrenget er småkupert med furuskog på åsene rundt som skjermer mot vær og vind. Anlegget ble bygd 2005 og omfatter ca 15 dekar. Anlegget brukes til samling ved den første utskillingen av slaktedyr på senhøst/tidlig vinter. Perioden etter brunst, og fram til det er gunstig å benytte anlegget på Nerskogen. Anlegget består av en mindre forhage til anlegget, sil, ett mindre antall skillegjerder og innhegning med mulighet for opplassing/transport av slaktedyr.

7.3 Gjerdeanlegg Nerskogen

Gjerdeanlegget på Nerskogen ligger i Oppdal kommune, rett øst for Nerskogsveien, ca 1 km sør for kommunegrensen mot Rennebu. Området ligger på ca 720 moh i et myrlendt terreng. Det ble bygd og tatt i bruk på midten av 1970-tallet. Anlegget består av en større beitehage, sil, flere skillegjerder og opplastingshager til transport med bil. Anlegget er på ca. 130 dekar. Dette anlegget blir benyttet til merking, skilling og opplasting for transport til slakteri og vinterbeite. På våren blir gjerdet brukt til inngjerding av bukk. Gjerdeanlegget ligger åpent til uten naturlig skjerming fra terreng og vegetasjon. Området er svært vindutsatt.

7.4 Sperregjerde

I samarbeid med sau- og storfenæringen er det satt opp et sperregjerde innenfor Oppdal kommune mellom Sørli og Skaret. For reindriften skal det hindre at rein krysser for tidlig over i Grythattenområdet.

8. Gjeterhytter

Det finnes ingen felles gjeterhytter i distriktet pr i dag. Behovet for dette er derimot stort i flere områder. Det eksisterer private hytter/gjeterhytter og gamle boplasser. Disse er inntegnet på reinbrukskartet. Det har vært gjort forsøk tidligere på å finne egnet plass for gjeterhytte innen kalvingsområdene i Bosvass-/Snotaområdet, men dette har ikke latt seg løse.

9. Fremkomst- og transportmidler

Det benyttes motoriserte kjøretøy etter behov i distriktet til de forskjellige arbeidsoppgavene til de forskjellige årstidene. Snøscooteren blir benyttet under hele perioden snøen ligger. Dette kan variere fra år til år avhengig av hvor tidlig/sent snøen kommer og hvor lenge den blir liggende utover våren. Det blir i liten grad benyttet motoriserte kjøretøy på barmark i Trollheimen, det er av den anledning ikke inntegnet traseer for barmarkskjøring på reinbrukskartet. Helikopter blir benyttet i hovedsak under en kort periode i forbindelse med samling til kalvmerking om sommeren i hovedsak i områdene Storbekkhøa – Gjevilvasskamman – Skrikhøa – Rinnhattenområdet – Mellomfjellet - Snota. Andre områder er aktuelle om det skulle befinne seg rein der. Ved spesielle behov vil også helikopter kunne bli benyttet under andre tider av året. Det legges store begrensninger på bruken av motoriserte kjøretøy på barmark innenfor Landskapsverneområdet i Trollheimen hvor reindriften blir sammenlignet med andre næringsinteresser.

10. Droner

Droner er ny teknologi som reindriften har tatt i bruk. Det er en stadig utvikling innenfor feltet og man kan se for seg en økt bruk av dette hjelpemiddelet.

11. Rovvilt

Innenfor områdene Trollheimen Sijte driver reindrift, finnes flere av de store rovdyrene: Jerv, kongeørn og gaupe. I tillegg er det ett stort antall havørn, og det forekommer streifende ulv og bjørn.

Jerv

Trollheimen har vært tatt ut av yngleområde for jerv i region 6 og vært klassifisert som prioritert beiteområde for sau og rein. Dette er positivt, likevel er bestanden stabilt høy.

Kongeørn

Har flere faste par og hekkelokaliteter innenfor beiteområdene. Tapene til ørn spesielt under kalvingsperioden er ett stort problem, men det er flere tilfeller hvor den også har drept voksne rein.

Vi vil kreve at bestanden må reguleres.

Gaupe

har ikke vært en stor kjent tapsårsak, men det er blitt dokumentert tap også til gaupa.

Ulv og bjørn

Ulven og bjørn fryktes å kunne bli ett økende problem. Ved jevne mellomrom kommer det streifende individer. De kan på kort tid drepe mange rein, skremme, spre dyra og gjøre stor skade.

Store og uoversiktlige områder er ei utfordring når det gjelder tilsyn for å kunne dokumentere tap til rovvilt, men også for å tidlig kunne avverge tapssituasjoner.

Reinkalv drept av ørn (Foto: privat)

12. Inngrep og forstyrrelser

Reinbeiteområdene blir påvirket av mange faktorer, både naturgitte forhold og menneskeskapte. De forskjellige inngrepene kan skape varierende forstyrrelser og hinder for reindriften, avhengig av type inngrep og hvor og når det skjer.

I form av menneskeskapte inngrep og forstyrrelser som gir negative effekter i og inn i beiteområdene er det spesielt fritidsbebyggelse og turisme vi ser effekter av. Det har gitt direkte effekter i tap av beiteland, og regionale effekter med unnvikelse av områder. Dette gjelder også fritidsboliger i tilgrensende områder. Som også gir negative effekter inn i beiteområdene i form av ferdsel og forstyrrelse.

Det jobbes i dag med kommuneplanens arealdel i flere av kommunene. Dette er et meget viktig arbeid, som har stor betydning for rein og dens veldferd. I arbeidet med dette og arealforvaltning oppfordrer vi til å bruke bl.a:

Felles kunnskapsgrunnlag for beitebruken i Trollheimen

I 2021 kom rapporten «Felles kunnskapsgrunnlag for beitebruken i Trollheimen». Denne vurderte inngrepssituasjonen i fjellområdene og tilgrensede arealer og hvordan dette påvirker beitenæringene i området. Vurderinger av mer fritidsbebyggelse og ferdsel ble av oppdragsgiver trukket fram som en særskilt viktig problemstilling i denne sammenheng. Avslutningsvis kom det generelle vurderinger og anbefalinger om overordnede retningslinjer og vurderinger av konkrete delområder. Rapporten gir bl.a. anbefaling om gjennomgående svært restriktiv fremtidig utbygging av fritidsbebyggelse innenfor hele utredningsområdet. Fra utmarksbeitenæringens ståsted vil full byggestopp være det beste.

https://www.statsforvalteren.no/contentassets/44dd7399b2d24d5ebb3d4ba78d88cf6d/nras_rapport_beitebrukertrollheimen_20.des.2021-2.pdf

13. Klimaendringenes påvirkning av beite og driftsforhold

Hovedutfordringer for reindriften som følge av klimaendringene beskrives i rapporten [Klimatilpasning i reindriften](#) (2023). Sannsynlige klimaendringer i reindriftsområdene er mer nedbør, høyere temperaturer, endringer i vegetasjonen, endringer i is- og snøforhold og mer ekstremvær. Norge har til dels store geografiske variasjoner i klima og forventes å bli rammet ulikt av klimaendringer.

Reindriften har alltid hatt behov for fleksibilitet i bruken av beitene. Arealinngrep og andre forstyrrelser reduserer fleksibilitet til reindriften. Samtidig innebærer et endret klima et økt behov for fleksibilitet. Dette er en utfordring som må tas i betraktning i plan- og utbyggingsprosesser.

